

2021

Τα χαρακτηριστικά του ανθρώπινου δυναμικού του δημοσίου στους κρίσιμους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας

Επεξεργασία των στοιχείων της απογραφής
μισθοδοτούμενων δημοσίου, Δεκεμβρίου 2020

Μαρία Φιλιοπούλου - Γιώργος Τσιόλας

Περιεχόμενα

Εισαγωγή: Το ανθρώπινο δυναμικό του δηmosίου στους κρίσιμους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας	3
Το εκπαιδευτικό προσωπικό στο Δημόσιο Τομέα – Βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά	4
Οι εκπαιδευτικοί στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην ειδική αγωγή	4
Το εκπαιδευτικό τακτικό προσωπικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης	8
Το ιατρικό προσωπικό στο Δημόσιο Τομέα – Βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά	15
Το νοσηλευτικό, βοηθητικό και λοιπό επικουρικό τακτικό προσωπικό στο Δημόσιο Τομέα – Βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά	20

Λίστα πινάκων και γραφημάτων

Πίνακας 1: Κατηγορία τακτικού εκπαιδευτικού προσωπικού	4
Γράφημα 1: Φύλο και βαθμίδα εκπαιδευτικών	6
Πίνακας 2: Σύγκριση σε μέσες και διάμεσες ηλικίες και έτη προϋπηρεσίας κατά βαθμίδα εκπαίδευσης (Α' βάθμια, Β' βάθμια και ειδικής αγωγής)	7
Γράφημα 2: Ηλικιακές ομάδες κατά βαθμίδα εκπαιδευτικού	7
Γράφημα 3: Έτη προϋπηρεσίας (ομαδοποιημένη) κατά βαθμίδα	8
Γράφημα 4: Τακτικό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό Τριτοβάθμιας (κατηγορίες)	9
Γράφημα 5: Τακτικό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό Τριτοβάθμιας και φύλο	9
Γράφημα 6: Κατηγορίες Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού Τριτοβάθμιας κατά φύλο	11
Γράφημα 7: Τακτικό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό Τριτοβάθμιας και Εργασιακή Σχέση	12
Γράφημα 8: Ηλικιακή κατανομή (ομάδες) του Τακτικού Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού	12
Γράφημα 9: Ιστόγραμμα της μεταβλητής ηλικία του Τακτικού Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού	13
Γράφημα 10: Έτη προϋπηρεσίας (ομάδες) του Τακτικού Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού	14
Πίνακας 3: Τακτικό ιατρικό προσωπικό του δηmosίου κατά εργασιακή σχέση	15
Γράφημα 11: Εργασιακή σχέση του τακτικού ιατρικού προσωπικού κατά κύριο φορέα απασχόλησης	15
Γράφημα 12: Ειδικότητες του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δηmosίου	16
Γράφημα 13: Ηλικιακές ομάδες του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δηmosίου	17
Γράφημα 14: Ιστόγραμμα της ηλικίας του του τακτικού ιατρικού προσωπικού	17
Γράφημα 15: Έτη προϋπηρεσίας (σε ομάδες) του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δηmosίου	18
Γράφημα 16: Τύπος εργασιακής σχέσης του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δηmosίου κατά φύλο	18

Γράφημα 17: Ηλικιακή ομάδα του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου κατά φύλο	19
Γράφημα 18: Έτη προϋπηρεσίας (σε ομάδες) του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου κατά φύλο .	19
Γράφημα 19: Το επάγγελμα του/της νοσηλεύτη/τριας στον κόσμο κατά φύλο (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας 2019).....	21
Γράφημα 20: Το νοσηλευτικό, βοηθητικό και λοιπό επικουρικό τακτικό προσωπικό κατά φύλο	21
Γράφημα 21: Ηλικιακές κατηγορίες του νοσηλευτικού, (βοηθητικού και λοιπού επικουρικού τακτικού προσωπικού	22
Γράφημα 22: Έτη προϋπηρεσίας του νοσηλευτικού, (βοηθητικού και λοιπού επικουρικού τακτικού προσωπικού	23

Εισαγωγή: Το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου στους κρίσιμους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας

Η παρούσα έκθεση για το ανθρώπινο δυναμικό του δημοσίου στους κρίσιμους τομείς της εκπαίδευσης και της υγείας αποτελεί μέρος των εργασιών τεκμηρίωσης που υλοποιεί το Κοινωνικό Πολύκεντρο αναφορικά με τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων στον Δημόσιο Τομέα, όπως αυτά συγκεντρώνονται και ενημερώνονται τακτικά στις επίσημες βάσεις δεδομένων.

Η έκθεση αποτελεί συνέχεια προηγούμενης παρουσίασης του ΚΠ (βλ. εδώ) η οποία αφορούσε επεξεργασία των ετήσιων δεδομένων για το σύνολο του τακτικού προσωπικού του ΔΤ, όπως διαμορφώθηκαν μέχρι και το Δεκέμβριο του 2020 στο Μητρώο της Απογραφής του Ανθρώπινου Δυναμικού του ΔΤ.

Με γνώμονα την ενδελεχή επισκόπηση των στοιχείων και την όσο το δυνατό εκτενέστερη αξιοποίησή τους, επεκτείναμε την ανάλυση σε τομείς του Δημοσίου που αποτελούν διαχρονικά τον κορμό των βασικών δημόσιων υπηρεσιών, όπως είναι η υγεία και η εκπαίδευση. Στην παρούσα δε συγκυρία, με τα νέα δεδομένα που επέβαλε η πανδημία σε όλο το Δημόσιο αλλά ιδιαίτερα σε κλάδους που βρέθηκαν εξαρχής στην πρώτη γραμμή αντιμετώπισης της κρίσης, τα στοιχεία για τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων στην υγεία και στην εκπαίδευση αποκτούν ιδιαίτερη σημασία.

Στην έκθεση παρουσιάζονται σε τρία κεφάλαια τα συνολικά στοιχεία για το πλήθος των εργαζομένων σε καθεμιά από τις τρεις μεγάλες κατηγορίες προσωπικού (εκπαιδευτικοί, γιατροί και νοσηλεύτριες) τα οποία αναλύονται στις βαθμίδες και στις υποκατηγορίες που περιλαμβάνει ο κάθε κλάδος (πχ. Εκπαιδευτικοί πρωτοβάθμιας, δευτεροβάθμιας και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης αναλύονται ξεχωριστά). Επιπλέον, αξιοποιούνται στοιχεία για το φύλο, την ηλικία και τα έτη προϋπηρεσίας προκειμένου να δειχθούν οι δημογραφικές τάσεις και ιδιαιτερότητες σε κάθε μια από τις κατηγορίες επαγγελματιών στον χώρο της υγείας και της εκπαίδευσης.

Κύρια πηγή για τα στοιχεία που παρουσιάζουμε είναι το αρχείο δεδομένων του Δεκεμβρίου του 2020, το οποίο μας παραχωρήθηκε από τη Γ.Γ. Ανθρώπινου Δυναμικού του ΔΤ, του Ολοκληρωμένου Πληροφοριακού Συστήματος (Ο.Π.Σ.). Άλλα στοιχεία που παρεμβάλλονται στην έκθεση, από δευτερογενείς πηγές, τα οποία χρησίμευσαν στην συγκριτική τεκμηρίωση των χαρακτηριστικών των εργαζομένων στους κρίσιμους τομείς της υγείας και της εκπαίδευσης, αντλήθηκαν από την Ελληνική Στατιστική Αρχή, τον ΟΟΣΑ και τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας.

Ευχαριστούμε τον Γιώργο Τσιόλα, φοιτητή στο Τμήμα Δημόσιας Διοίκησης του Παντείου Πανεπιστημίου, για την σημαντική συνεισφορά του στην επεξεργασία των δεδομένων που υλοποίησε στο πλαίσιο της πρακτικής του άσκησης.

Το εκπαιδευτικό προσωπικό στο Δημόσιο Τομέα – Βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Οι εκπαιδευτικοί στην πρωτοβάθμια, δευτεροβάθμια εκπαίδευση και στην ειδική αγωγή

Το σύνολο του τακτικού εκπαιδευτικού προσωπικού της δημόσιας Α' βάθμιας, Β' βάθμιας εκπαίδευσης και της ειδικής αγωγής, σύμφωνα με τα στοιχεία του Μητρώου Απογραφής του Ανθρώπινου Δυναμικού, το Δεκέμβριο του 2020 ήταν 129.772 άτομα. Ο αριθμός τους κατά κατηγορία παρουσιάζεται στον πίνακα που ακολουθεί:

Πίνακας 1: Κατηγορία τακτικού εκπαιδευτικού προσωπικού

	Αριθμός	%
ΕΚΠΑΙΔ. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	62499	48,2
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	2932	2,3
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	64341	49,6
Σύνολο	129772	100,0

Το τακτικό εκπαιδευτικό προσωπικό της Α' βάθμιας διαμορφώθηκε στις 64.341 άτομα. Αντίστοιχα, η Ελληνική Στατιστική Αρχή¹ στα στοιχεία για το σχολικό έτος 2019/20 κατέγραφε 70.035 τακτικό και έκτακτο διδακτικό προσωπικό στην Α' βάθμια και ετήσια αύξηση του κατά 1,5% .

Στη Β' βάθμια² το σύνολο του τακτικού προσωπικού με βάση τα στοιχεία του Μητρώου ήταν 62.499 άτομα. Αντίστοιχα για το σχολικό έτος 2019/20 Ελληνική Στατιστική Αρχή κατέγραφε συνολικά για τακτικό και έκτακτο διδακτικό προσωπικό στη δημόσια εκπαίδευση 59.254 εκπαιδευτικούς και ετήσια αύξηση 1,6%.

Επιπλέον στα στοιχεία του Μητρώου Μισθοδοτούμενων απογράφηκαν το Δεκέμβριο του 2020, 2.932 μόνιμοι/ες εκπαιδευτικοί της ειδικής αγωγής (Α' βάθμια και Β' βάθμια). Αντίστοιχα για το σχολικό έτος 2019/20 η Ελληνική Στατιστική Αρχή κατέγραφε, συνολικά για τακτικό και έκτακτο διδακτικό προσωπικό στην ειδική αγωγή, 1879 στα δημοτικά και ετήσια αύξηση 7,4% και 2.071 σε γυμνάσια και λύκεια με μείωση από το προηγούμενο σχολικό έτος κατά -13,5%.

¹ Έρευνες Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης, (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά) Λήξης Σχολικού Έτους 2019/2020, Δελτίο Τύπου Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, 22 Οκτωβρίου 2021

² Έρευνες Δευτεροβάθμιας Γενικής Εκπαίδευσης (Γυμνάσια Και Λύκεια) Λήξης Σχολικού Έτους 2019/2020, Δελτίο Τύπου Ελληνικής Στατιστικής Αρχής, 02 Νοεμβρίου 2021

Στην κατανομή με το φύλο, οι γυναίκες εκπαιδευτικοί είναι η πλειονότητα σε όλες τις βαθμίδες και ειδικά στην κατηγορία της ειδικής αγωγής φτάνουν στο 84%. Αναλυτικά, για το Δεκέμβριο του 2020, τα στοιχεία του Μητρώου Μισθοδοτούμενων Ελληνικού Δημοσίου στον τομέα της εκπαίδευσης δείχνουν: Στο σύνολο όλων των βαθμίδων μαζί με τους εκπαιδευτικούς της ειδικής αγωγής το 68,7% είναι γυναίκες και το 31,3% άντρες. Αναλυτικά: Στην Α' βάρθμια εκπαίδευση το 75,3% είναι γυναίκες (48.467 δασκάλες και εκπαιδευτικοί ειδικοτήτων), στη Β' βάρθμια η διαφορά μικραίνει με 61% γυναίκες (38192) και 39% άντρες (24287), ενώ στο προσωπικό της ειδικής αγωγής μόλις το 16% είναι άντρες (μόλις 475 άντρες και 2456 γυναίκες).

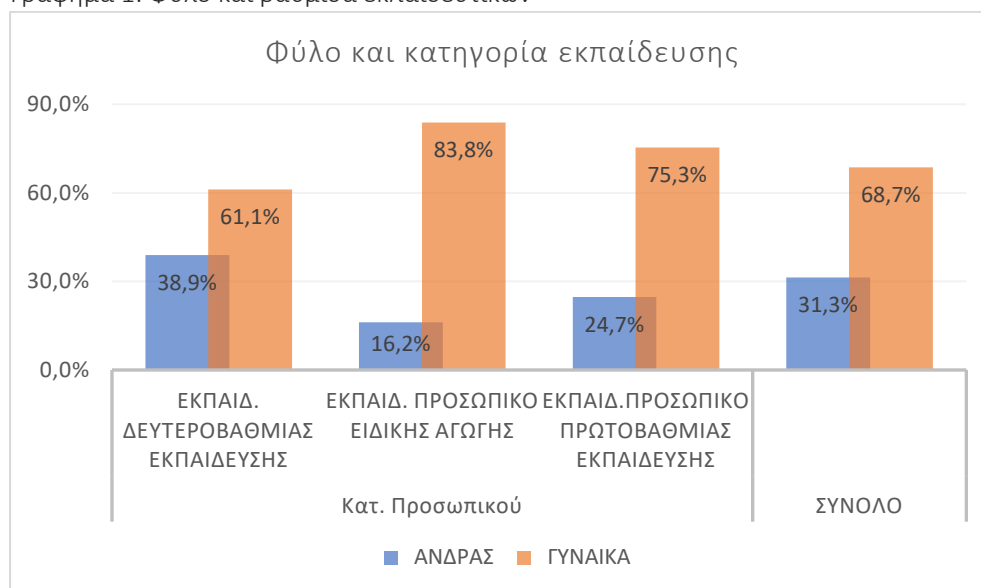
Τα παραπάνω στοιχεία συμφωνούν με τις πιο πρόσφατες εκτιμήσεις του ΟΟΣΑ σε ότι αφορά τη διάσταση του φύλου στο εκπαιδευτικό επάγγελμα όπου το ποσοστό των γυναικών για όλες τις βαθμίδες εκπαίδευσης φτάνει παγκόσμια στο 70%. Μάλιστα σε αντίθεση με τις προσδοκίες για κλείσιμο της ψαλίδας της έμφυλης ανισοκατανομής στις νεότερες γενιές εκπαιδευτικών συμβαίνει ακριβώς το αντίθετο.

Σε όλα τα επίπεδα εκπαίδευσης, το ποσοστό των γυναικών είναι υψηλότερο μεταξύ της νέας γενιάς εκπαιδευτικών (κάτω των 30 ετών) από ό,τι μεταξύ των μεγαλύτερων σε ηλικία (50 ετών και άνω). Κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ, το 70% των εκπαιδευτικών είναι γυναίκες σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση γυναικών στο επάγγελμα των εκπαιδευτικών σημειώνεται στα πρώτα χρόνια της σχολικής εκπαίδευσης και το ποσοστό συρρικνώνεται αναλογικά στις επόμενες βαθμίδες εκπαίδευσης. Οι γυναίκες αντιπροσωπεύουν το 96% του διδακτικού προσωπικού στην προσχολική εκπαίδευση και το 82% στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση. Σε δευτεροβάθμιο επίπεδο αποτελούν το 63% και μόνο το 44% σε τριτοβάθμιο επίπεδο κατά μέσο όρο στις χώρες του ΟΟΣΑ. (ΟΟΣΑ 2021)³

³ OECD (2021), Education at a Glance 2021: OECD Indicators, OECD Publishing, Paris, <https://doi.org/10.1787/b35a14e5-en>.

Γράφημα 1: Φύλο και βαθμίδα εκπαιδευτικών

Η μέση ηλικία των εκπαιδευτικών (τακτικό προσωπικό) είναι 52 έτη και διάμεση τα 54 (Πίνακας 2). Η μεγαλύτερη συγκέντρωση βρίσκεται μεταξύ 52 και 55 ετών ενώ οι κάτω των 41 αποτελούν μόλις ένα 10%. Στην ανάλυση με τις βαθμίδες και κατηγορίες εκπαίδευσης παρατηρούμε ότι οι εκπαιδευτικοί της Β' βάθμιας είναι ελαφρώς μεγαλύτεροι-ες ηλικιακά (μέση και διάμεση ηλικία 54 ετών) από της Α' βάθμιας (μέση ηλικία 51 έτη και 53 διάμεση). Το εκπαιδευτικό προσωπικό της ειδικής αγωγής είναι τουλάχιστον κατά μια δεκαετία νεότερο (μέση ηλικία τα 41 και διάμεση τα 40 έτη). Να σημειώσουμε ότι τα στοιχεία αφορούν μόνο το τακτικό προσωπικό και όχι το σύνολο (με ωρομίσθιους και συμβασιούχους) όπου ως επί το πλείστον συγκεντρώνονται οι μικρότερες ηλικίες.

Με αυτή την υπόδειξη για ηλικιακή γήρανση του μόνιμου εκπαιδευτικού δυναμικού της δημόσιας εκπαίδευσης και το δεδομένο ότι στην συντριπτική πλειονότητα του είναι γυναίκες - οι οποίες με την ευχέρεια της νέας ρύθμισης μετά τις 21/12/2021 θα έχουν την δυνατότητα πρόωρης εξόδου με τη συμπλήρωση της 25ετίας και θα μπορούν να συνταξιοδοτηθούν από τα 55 – ελλοχεύει ο κίνδυνος άμεσης «αιμορραγίας» των σχολείων από μόνιμο προσωπικό.

Τα δεδομένα του μητρώου της απογραφής για τα έτη προϋπηρεσίας του τακτικού προσωπικού επιβεβαιώνουν την παραπάνω υπόθεση.

- Μέση προϋπηρεσία για τους/τις εκπαιδευτικούς όλων των βαθμίδων (και της ειδικής αγωγής) είναι τα 19 έτη.
- Στην ομαδοποιημένη μεταβλητή φαίνεται ότι ένα 30,3% έχει 20 με 30 χρόνια προϋπηρεσία. Στην Α' βάθμια το ποσοστό αυτό είναι ελαφρώς μεγαλύτερο 32% (στη Β' βάθμια 30%).

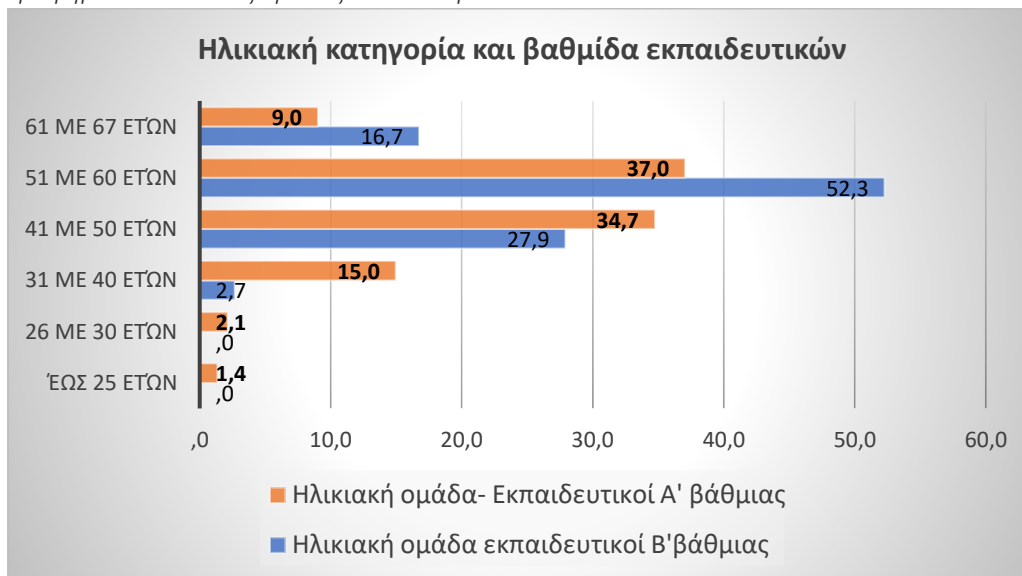

- Το 40% προσλήφθηκε πριν το 1999 και το 55% στη δεκαετία 2000 - 2010 .
- Μόλις ένα 5,5% έχει έτος πρόσληψης στο διάστημα 2011 – 2020. Η πλειονότητα αυτών (4.800 μόνιμοι εκπαιδευτικοί) εισήλθαν στην εκπαίδευση το 2019 και το 2020. Πρόκειται για τους / τις 2521 της ειδικής αγωγής (μέσα στο 2020) 1092 στην Α' βάρθμα επίσης μέσα στο 2020) και 1062 στη Β' βάρθμα (τα έτη 2019 και 2020).

Πίνακας 2: Σύγκριση σε μέσες και διάμεσες ηλικίες και έτη προϋπηρεσίας κατά βαθμίδα εκπαίδευσης (Α' βάρθμα, Β' βάρθμα και ειδικής αγωγής)

Κατηγορία Προσωπικού		Ηλικία	Έτη Προϋπηρεσίας
ΕΚΠΑΙΔ. ΔΕΥΤΕΡΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Mean	53,8	19,1
	Median	54,0	18,0
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΕΙΔΙΚΗΣ ΑΓΩΓΗΣ	Mean	41,7	2,5
	Median	40,0	0,0
ΕΚΠΑΙΔ. ΠΡΟΣΩΠΙΚΟ ΠΡΩΤΟΒΑΘΜΙΑΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ	Mean	50,9	19,8
	Median	53,0	19,0
Σύνολο	Mean	52,1	19,1
	Median	54,0	18,0

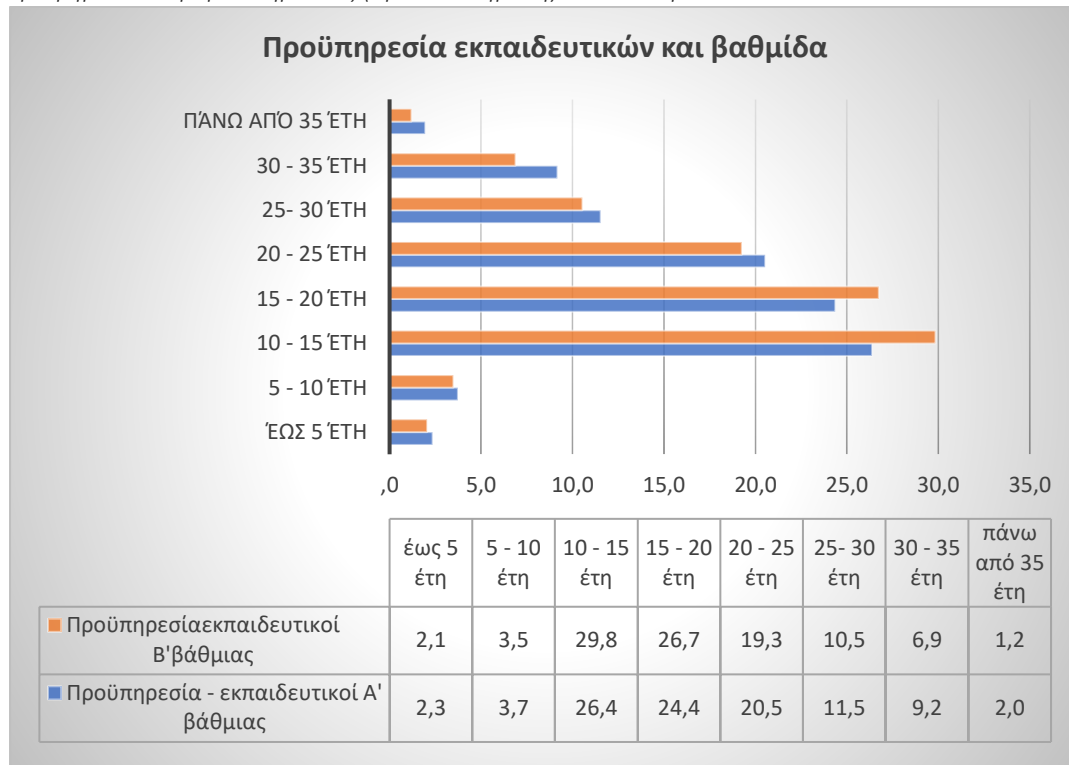
Γράφημα 2: Ηλικιακές ομάδες κατά βαθμίδα εκπαιδευτικού

Γράφημα 3: Έτη προϋπηρεσίας (ομαδοποιημένη) κατά βαθμίδα

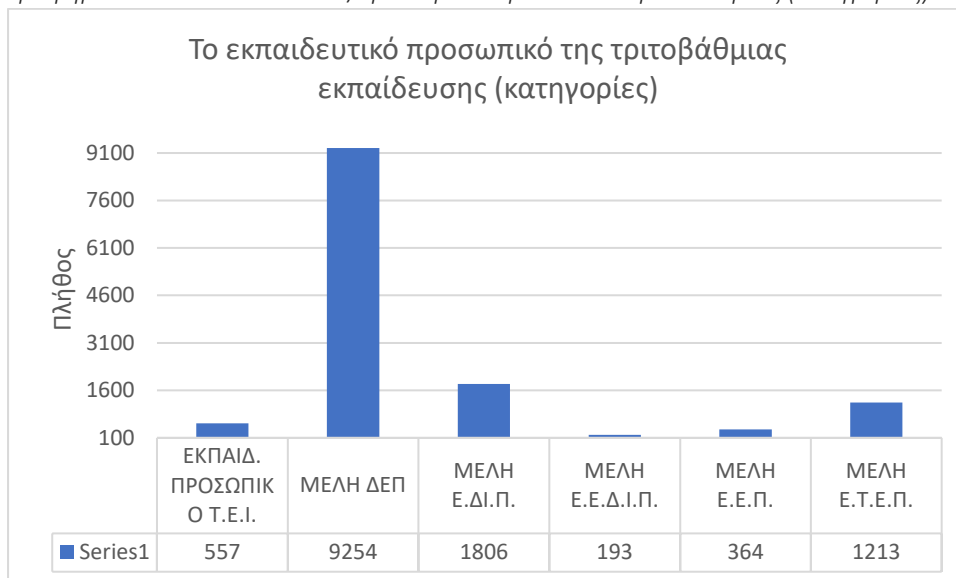

Το εκπαιδευτικό τακτικό προσωπικό της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης

Τα στοιχεία για το εκπαιδευτικό προσωπικό των ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας περιλαμβάνει όλες τις κατηγορίες του τακτικού προσωπικού όπως απογράφονται στο μητρώο μισθοδοτούμενων. Οι κατηγορίες του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού αναλυτικά αφορούν: το κύριο τακτικό Διδακτικό Ερευνητικό Προσωπικό – ΔΕΠ και τους Ειδικούς Επιστήμονες και τους Εντεταλμένους Επίκουρους Καθηγητές/-τριες, που αποτελούν το κύριο διδακτικό προσωπικό. Β) Τις κατηγορίες προσωπικού που ασκούν ειδικό, βοηθητικό ή εργαστηριακό διδακτικό και ερευνητικό έργο (τα μέλη του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ, το Ειδικό και Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (Ε.Ε.Δι.Π.), τα μέλη του Ειδικού Εκπαιδευτικού Προσωπικού (Ε.Ε.Π.)).

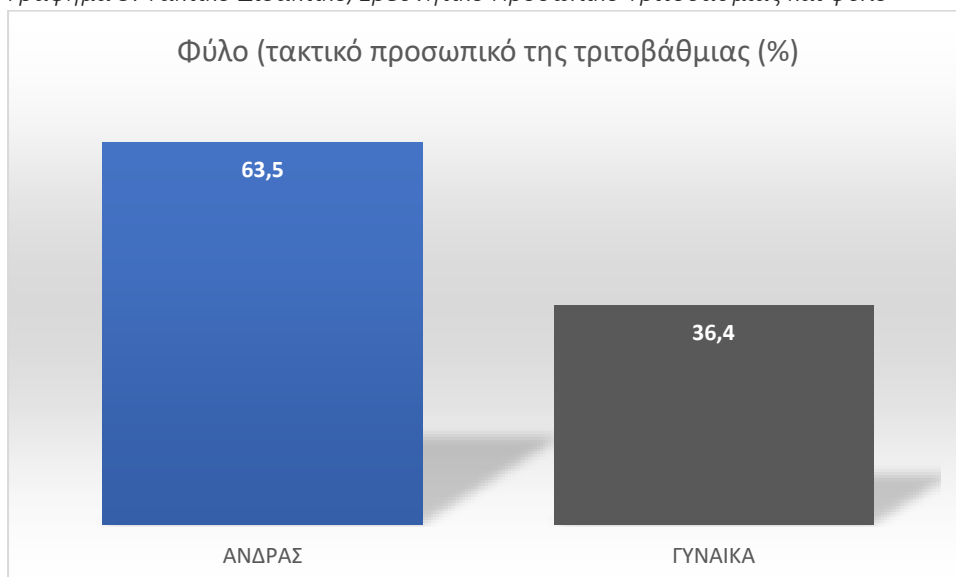

Γράφημα 4: Τακτικό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό Τριτοβάθμιας (κατηγορίες)

Στο σύνολο των 13.387 εργαζομένων όλων των κατηγοριών του εκπαιδευτικού προσωπικού των ΑΕΙ και ΤΕΙ, την πολυπληθέστερη κατηγορία αποτελούν τα μέλη ΔΕΠ, 9.254 άτομα. Η αμέσως επόμενη κατηγορία είναι τα μέλη του Εργαστηριακού Διδακτικού Προσωπικού (ΕΔΙΠ) με 1806 άτομα και ακολουθούν τα μέλη του Ειδικού Τεχνικού Εργαστηριακού Προσωπικού (ΕΤΕΠ) με 1203 άτομα.

Γράφημα 5: Τακτικό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό Τριτοβάθμιας και φύλο

Στο σύνολο του τακτικού διδακτικού και επιστημονικού προσωπικού της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης (ΑΕΙ και ΤΕΙ) του δημοσίου, η διαφορά στα ποσοστά αντρών/ γυναικών ανέρχεται στις 27 μονάδες υπέρ των αντρών (63,5% άντρες, 36,4% γυναίκες). Στην ανάλυση κατά κατηγορία προσωπικού, η

μεγαλύτερη διαφορά εντοπίζεται στο εκπαιδευτικό προσωπικό των ΤΕΙ με 73% άντρες και μόλις 26% γυναίκες. Ακολουθούν τα μέλη ΔΕΠ, με 69% άντρες και 31% γυναίκες. Η εικόνα αντιστρέφεται στα μέλη του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού όπου εδώ το 62% είναι γυναίκες και το 38% άντρες. Να σημειωθεί ότι στα ΑΕΙ η κατηγορία του Ειδικού Επιστημονικού Προσωπικού αφορά στην πλειονότητα του, το ειδικό εκπαιδευτικό-διδασκτικό που διδάσκει ξένες γλώσσες ή την ελληνική γλώσσα ως ξένη, φυσική αγωγή, σχέδιο, καθώς επίσης καλές και εφαρμοσμένες τέχνες, δηλαδή τομείς και διδακτικούς κλάδους όπου οι γυναίκες αποτελούν την πλειονότητα διδασκόντων. Επιπλέον, είναι ενδιαφέρον ότι στις κατηγορίες μέλη Ε.ΔΙ.Π δηλαδή το Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό που κατά κύριο λόγο ασκεί εργαστηριακό/εφαρμοσμένο διδακτικό έργο η διαφορά φύλου ισοσταθμίζεται (49,9% άντρες, 50,1% γυναίκες).

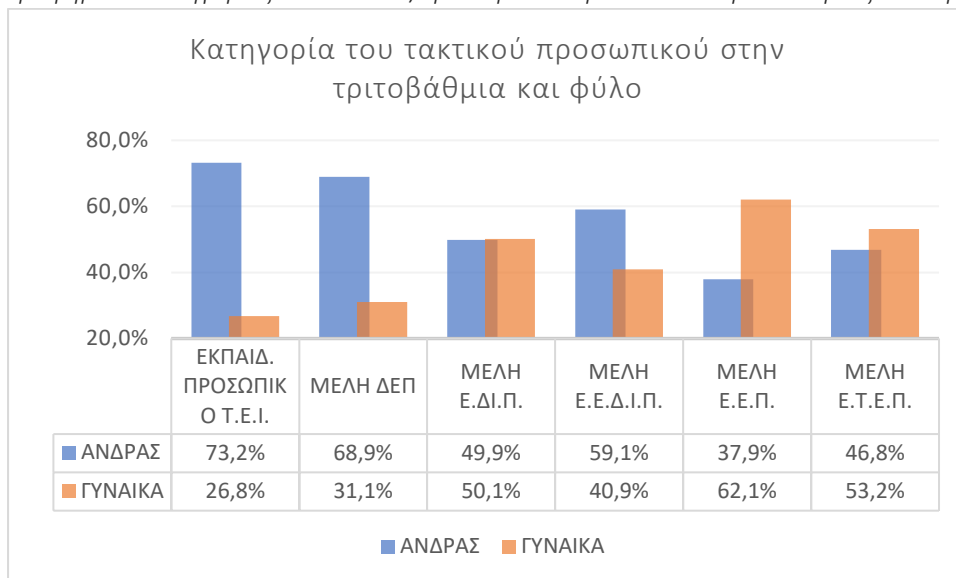
Συμπερασματικά, η εικόνα της έμφυλης ανισοκατανομής στο τακτικό διδακτικό προσωπικό των ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας αποτυπώνεται στα στοιχεία της απογραφής των μισθοδοτούμενων του δημοσίου και είναι σε συμφωνία με τα στοιχεία πρόσφατων μελετών. Για παράδειγμα, όπως έχει διαπιστωθεί σε πρόσφατη μελέτη για την θέση των γυναικών στην ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα: «Όσον αφορά στη γυναικεία απασχόληση στον ακαδημαϊκό χώρο διαπιστώνονται έκδηλα η μειωμένη παρουσία τους και η υπο-αντιπροσώπηση, καθώς η αύξηση του ποσοστού των πτυχιούχων γυναικών δεν οδήγησε στην αντίστοιχη αύξηση του ποσοστού του γυναικείου φύλου στο διδακτικό προσωπικό των Πανεπιστημίων». (Αναστασάκη Α. 2019)⁴

---

⁴ «Η θέση των γυναικών στην ελληνική ακαδημαϊκή κοινότητα. Η έμφυλη διάσταση της ερευνητικής και εκδοτικής παραγωγικότητας των μελών ΔΕΠ» Διδακτορική διατριβή, Ρόδος, 2019.

Γράφημα 6: Κατηγορίες Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού Τριτοβάθμιας κατά φύλο

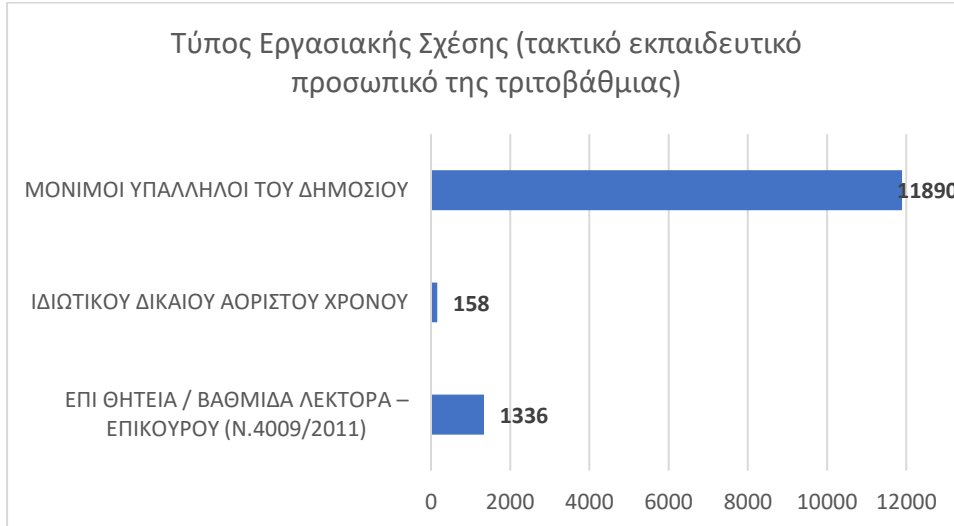
Τα στοιχεία της απογραφής του μητρώου μισθοδοτούμενων ελληνικού δημοσίου, για την ηλικία του τακτικού διδακτικού/ερευνητικού προσωπικού των ΑΕΙ και ΤΕΙ, δείχνουν μια υπερσυγκέντρωση στα δεξιά της ηλικιακής κλίμακας, όπου οι άνω των 51 ετών φτάνουν το 68% του συνόλου των ηλικιακών κατηγοριών, ενώ οι νεότεροι – ες διδάκτορες/ερευνητές-τριες συσσωρεύονται στην ηλικιακή ομάδα των 41-50 ετών με ποσοστό 29,4%. Οι πιο νέοι – ες στην ηλικιακή κλίμακα των 31-40 ετών αποτελούν μόλις ένα 2,3%. Και ενώ τα στοιχεία φαίνονται αναμενόμενα σε ότι αφορά το προσωπικό των πλήρως απασχολούμενων με σύμβαση δημοσίου, δηλαδή δεν περιλαμβάνει τις κατηγορίες των ερευνητών και διδασκόντων με απασχόληση συμβάσεων έργου ή μέσω ΕΣΠΑ κλπ. Που ως επί το πλείστον είναι οι νέοι – ες στον ακαδημαϊκό χώρο, από την άλλη αποτυπώνουν με αριθμητικό τρόπο την γήρανση του ανθρώπινου δυναμικού της ελληνικής τριτοβάθμιας εκπαίδευσης. Όπως φαίνεται και από τα μέτρα κεντρικής τάσης της ηλικιακής κατανομής τους, (βλ. ιστόγραμμα) η μέση και διάμεση ηλικία είναι τα 54 έτη. Στην διάκριση μεταξύ των διαφορετικών κατηγοριών προσωπικού με βάση την ηλικία, ελαφρώς νεότερο είναι το Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό (ΕΔΙΠ) με 51 έτη διάμεση ηλικία και το Ειδικό Τεχνικό Εργαστηριακό Προσωπικό (ΕΤΕΠ) με 53 έτη. Το διδακτικό προσωπικό των ΤΕΙ και τα μέλη ΔΕΠ έχουν τις μεγαλύτερη διάμεση και μέση ηλικία 56 ετών και 55 ετών αντίστοιχα.

Το Δεκέμβριο του 2020, στο σύνολο των 13387 ατόμων του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού των ΑΕΙ και ΤΕΙ της χώρας, η εργασιακή σχέση των 11890 ήταν μόνιμη σχέση εργασίας του δημοσίου, 1336 ήταν το προσωπικό που βρίσκονταν στην θέση επιθετεία με τη βαθμίδα Λέκτορα ή επίκουρου. 158 άτομα εμφανίζονται με σχέση εργασίας ΙΔΑΧ και κατά πάσα πιθανότητα αποτελούν στην πλειονότητα προσωπικό ΕΔΙΠ (Εργαστηριακό Διδακτικό Προσωπικό) ή άλλες κατηγορίες βοηθητικού

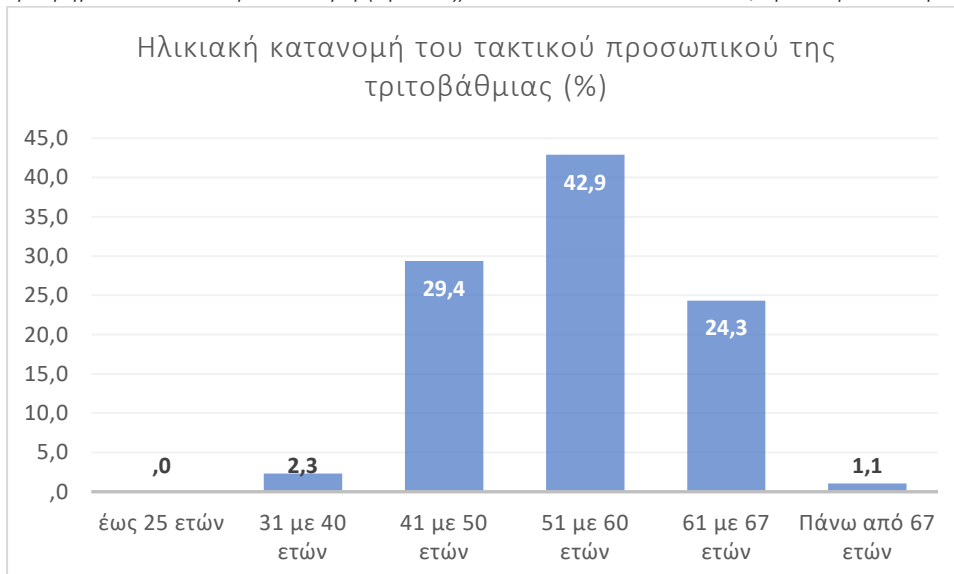

εκπαιδευτικού προσωπικού που με βάση το νόμο 4009/2011 τα ΑΕΙ δύναται να απασχολούνται με επιβάρυνση του τακτικού προϋπολογισμού τους.

Γράφημα 7: Τακτικό Διδακτικό/Ερευνητικό Προσωπικό Τριτοβάθμιας και Εργασιακή Σχέση

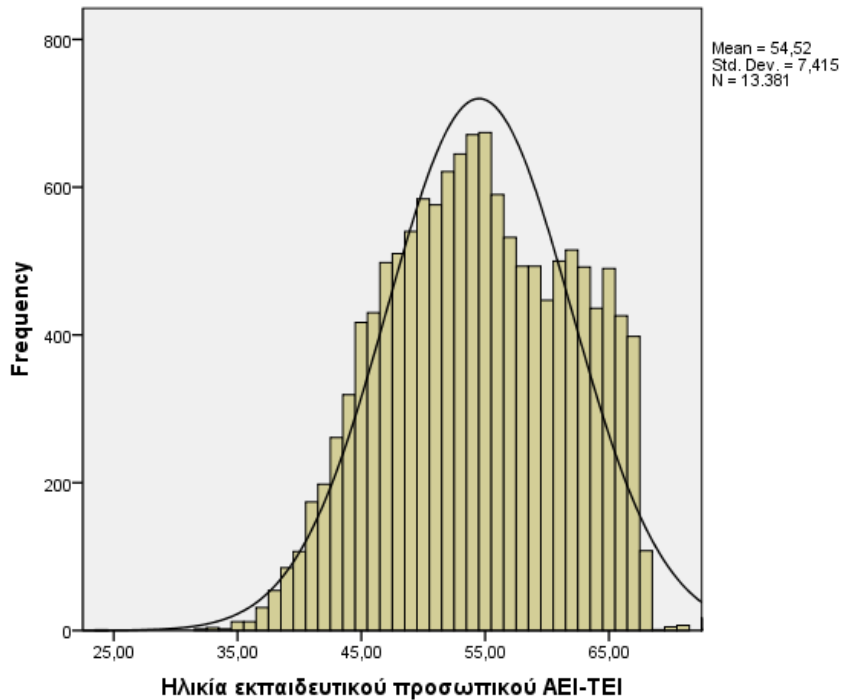

Γράφημα 8: Ηλικιακή κατανομή (ομάδες) του Τακτικού Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού

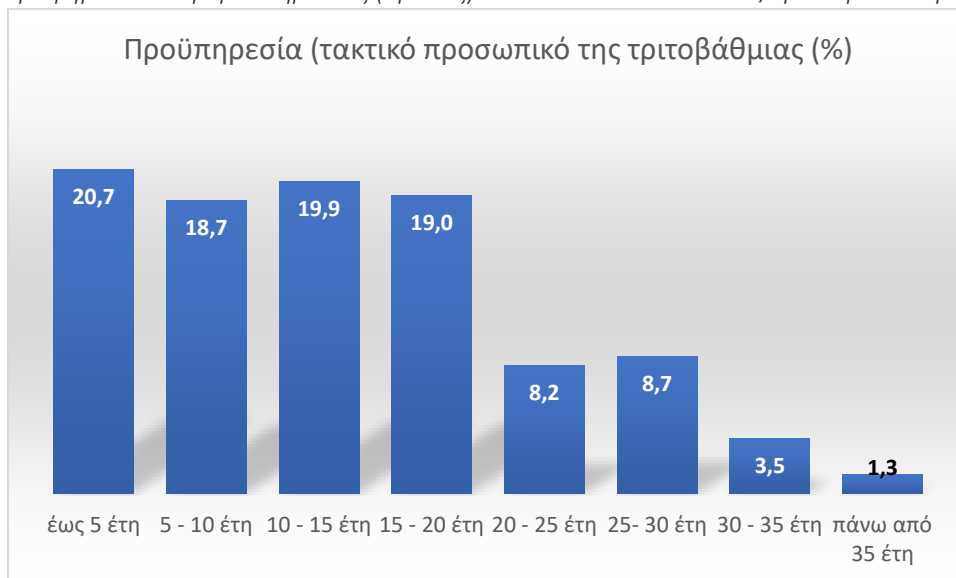
Γράφημα 9: Ιστόγραμμα της μεταβλητής ηλικία του Τακτικού Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού

Σε ότι αφορά την προϋπηρεσία του διδακτικού και ερευνητικού προσωπικού των ΑΕΙ και ΤΕΙ, όπως προκύπτει από τα στοιχεία της απογραφής βλέπουμε ότι: με βάση την μεταβλητή έτος πρόσληψης, ένα 30% προσλήφθηκε στο διάστημα μεταξύ 2000 και 2007 και έχουν προϋπηρεσία από 14 μέχρι 21 έτη. Το επόμενο 30% προσλήφθηκε στο διάστημα μεταξύ 2013-2020, με το έτος 2014 να έχει τις περισσότερες αριθμητικά προσλήψεις (890 άτομα προσλήφθηκαν μόνο το 2014 ως διδακτικό /ερευνητικό προσωπικό). Πρόκειται είτε για προσωπικό που προσλήφθηκε με αξιοποίηση του νόμου 4115/2013 όπου με το άρθρο 35 δόθηκε στα Πανεπιστήμια, στο πλαίσιο ενίσχυσης του αυτοδιοικητού τους, η δυνατότητα να προκηρύσσουν θέσεις διδασκόντων ορισμένου χρόνου, είτε προσωπικό που εισήχθη με προκηρύξεις μελών ΔΕΠ τα δύο έτη 2013 και 2014. Έτσι στην ομαδοποιημένη μεταβλητή έτη προϋπηρεσίας, βλέπουμε ότι το 40% έχει προϋπηρεσία 10 – 20 έτη και το 39% από 5 έως 10 έτη.

Γράφημα 10: Έτη προϋπηρεσίας (ομάδες) του Τακτικού Διδακτικού/Ερευνητικού Προσωπικού

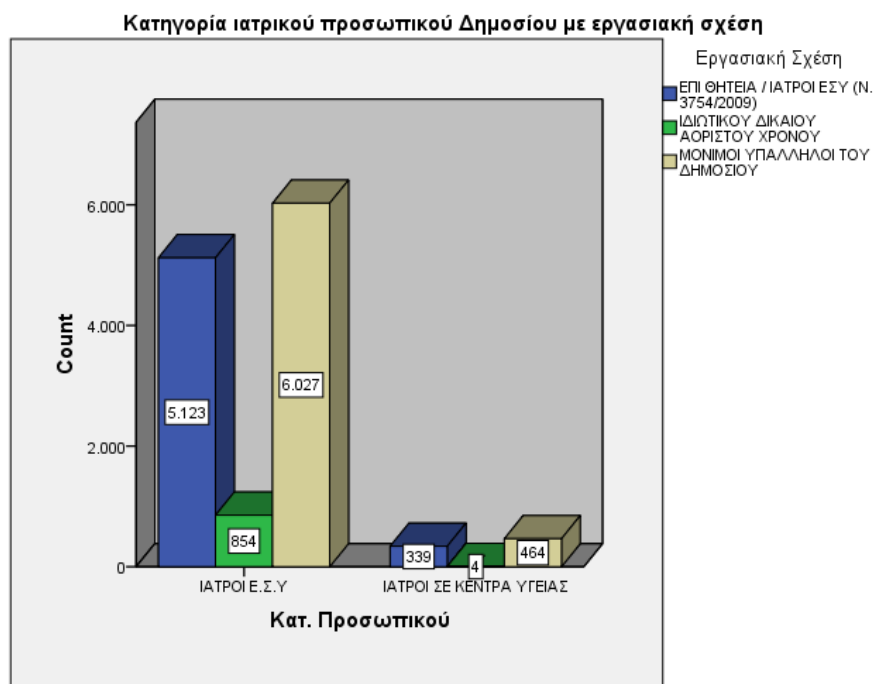
Το ιατρικό προσωπικό στο Δημόσιο Τομέα – Βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Το σύνολο του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου, δηλαδή οι γιατροί με μόνιμη σχέση εργασίας ή οι επι θητεία, στο εθνικό σύστημα υγείας (στα δημόσια νοσοκομεία, στα κέντρα υγείας, ή σε άλλες θέσεις όπως αυτές των υγειονομικών περιφερειών) καθώς και όσοι-ες απασχολούνται με σύμβαση αορίστου χρόνου, αριθμούσε το Δεκέμβριο του 2020, 12.209 άτομα. Οι 5.474 (το 42%) υπηρετούσαν επι θητεία, σχεδόν το 51% (6.551) ήταν με μόνιμη θέση του δημοσίου, και 884 εργάζονταν ως ΙΔΑΧ.

Πίνακας 3: Τακτικό ιατρικό προσωπικό του δημοσίου κατά εργασιακή σχέση

Εργασιακή Σχέση – ιατρικού προσωπικού δημοσίου		
	Αριθμός	%
Επι θητεία / ιατροί ΕΣΥ (N.3754/2009)	5474	42,4
Ιδιωτικού δικαίου Αορίστου Χρόνου	884	6,8
Μόνιμοι υπάλληλοι του Δημοσίου	6551	50,7
Σύνολο	12909	100,0

Γράφημα 11: Εργασιακή σχέση του τακτικού ιατρικού προσωπικού κατά κύριο φορέα απασχόλησης

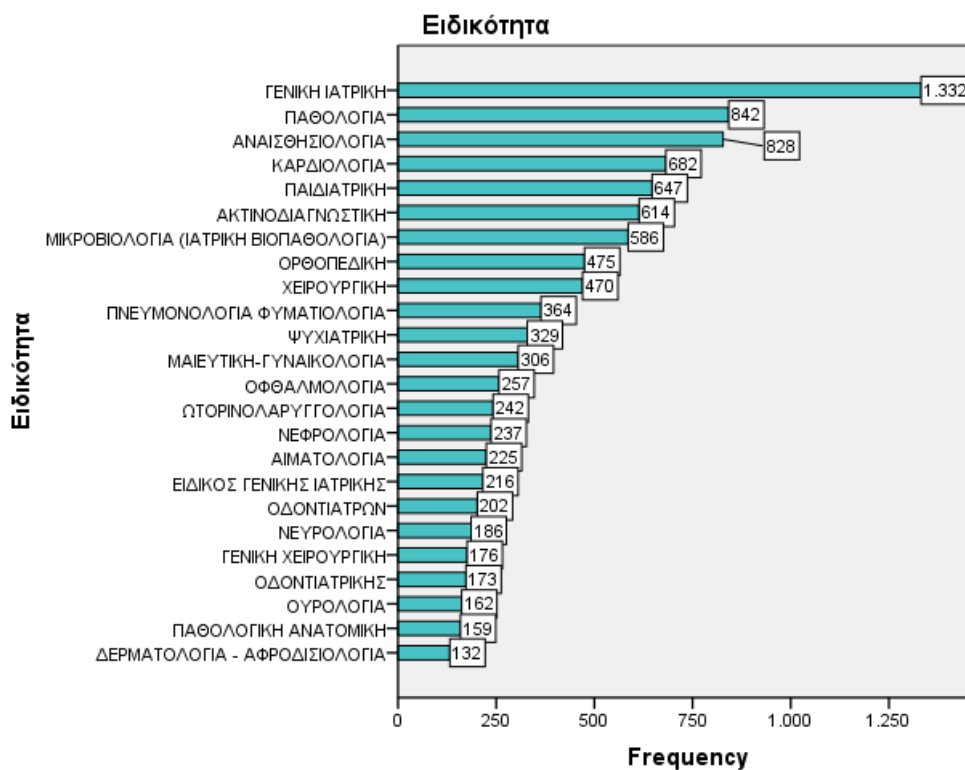

Η 1η Υ.ΠΕ. Αττικής με 687 γιατρούς, η 6η Υ.ΠΕ. (Πελοποννήσου, Ιονίων Νήσων, Ηπείρου και Δυτ. Ελλάδας) με 467 και η 2η Υ.ΠΕ. (Πειραιώς και Αιγαίου) με 434, έχουν κατά σειρά το περισσότερο ιατρικό προσωπικό, στο σύνολό όλων των φορέων. Από τα νοσοκομεία τα μεγαλύτερα κατά ιατρικό προσωπικό είναι ο Ευαγγελισμός με 345, ακολουθεί το Γ.Ν.Α Γεννηματάς με 243 και το Νίκαιας με 188 γιατρούς.

Σε ότι αφορά τις ειδικότητες του ιατρικού προσωπικού που εργάζεται σε όλους τους φορείς του ΕΣΥ στα νοσοκομεία και στα κέντρα υγείας, βλέπουμε ότι η μεγαλύτερη κατηγορία είναι της γενικής ιατρικής με 1.332 άτομα, της παθολογίας με 842 και της αναισθησιολογίας με 828.

Γράφημα 12: Ειδικότητες του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου

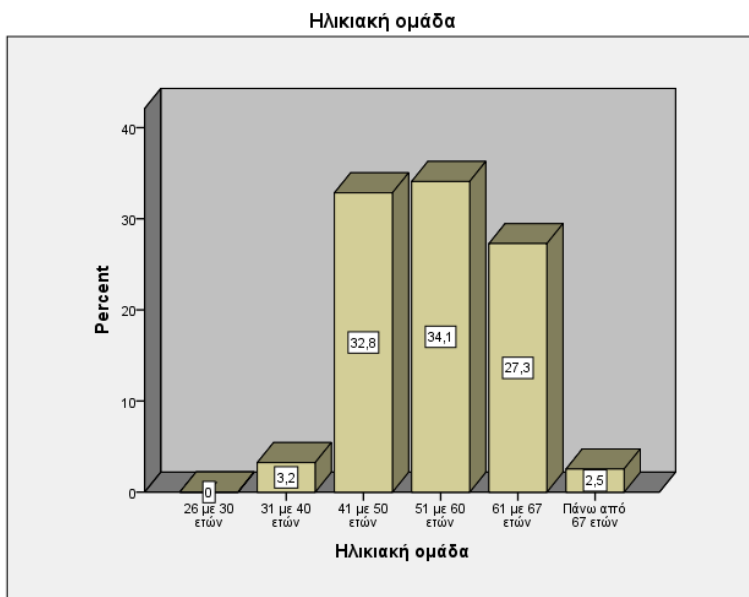
Τα ηλικιακά χαρακτηριστικά του ιατρικού προσωπικού όπως αποτυπώνονται στα στοιχεία του μητρώου απογραφής των μισθοδοτούμενων του δημοσίου το Δεκέμβριο του 2020, έχουν ως εξής:

Η μέση ηλικία είναι τα 54,4 έτη (η διάμεση 54). Όπως φαίνεται και από την ομαδοποιημένη μεταβλητή, και το ιστόγραμμα που ακολουθεί, το ιατρικό προσωπικό του δημοσίου είναι αρκετά νεότερο (συγκριτικά με άλλες κατηγορίες προσωπικού του δημοσίου (βλ. εκπαιδευτικούς). Το 35% είναι κάτω των 49 ετών και το 60% είναι κάτω των 57 ετών. Αντίστοιχα όμως, ένα 27% του προσωπικού βρίσκεται πολύ κοντά ή λίγο πριν τη σύνταξη (61-67 ετών).

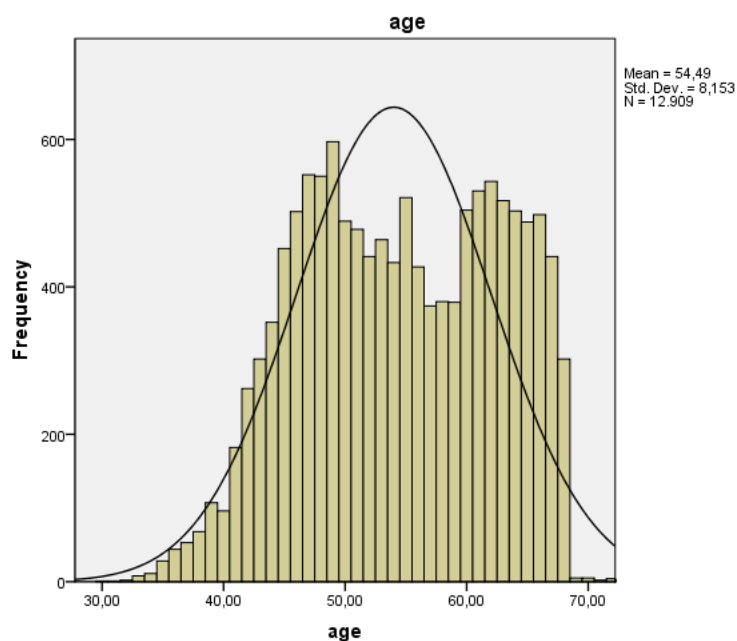

Τα στοιχεία με βάση τη μεταβλητή των ετών προϋπηρεσίας επιβεβαιώνουν την πιο πάνω παρατήρηση για ένα σχετικά νέο ιατρικό προσωπικό. Η μέση προϋπηρεσία είναι τα 11 έτη (η διάμεση τα 10 έτη). Το 50% του ιατρικού προσωπικού προσλήφθηκε στη δεκαετία 2010 – 2020, το 28% προσλήφθηκε μεταξύ 2000 με 2009 και μόλις το 20% πριν το 1999. Όπως φαίνεται και στην ομαδοποιημένη μεταβλητή «προϋπηρεσία σε έτη» το 30% των νέων γιατρών μπήκε στο ΕΣΥ την τελευταία πενταετία.

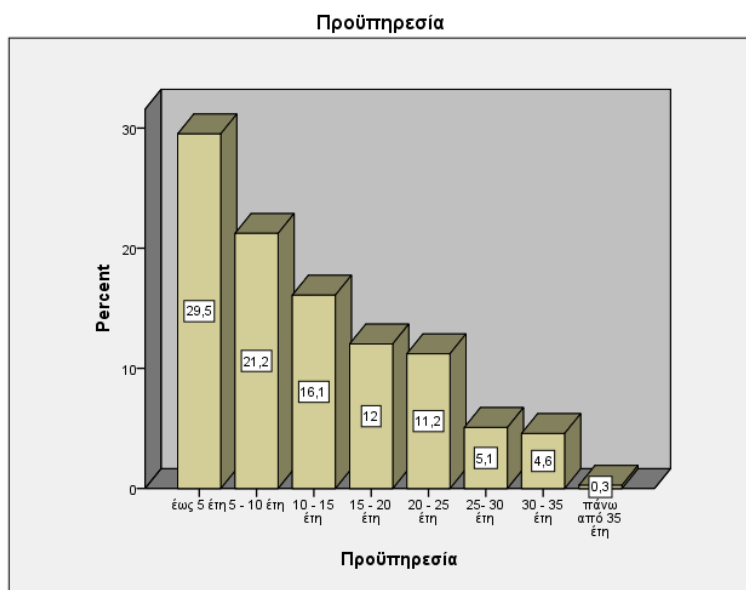
Γράφημα 13: Ηλικιακές ομάδες του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου

Γράφημα 14: Ιστογράμμο της ηλικίας του του τακτικού ιατρικού προσωπικού

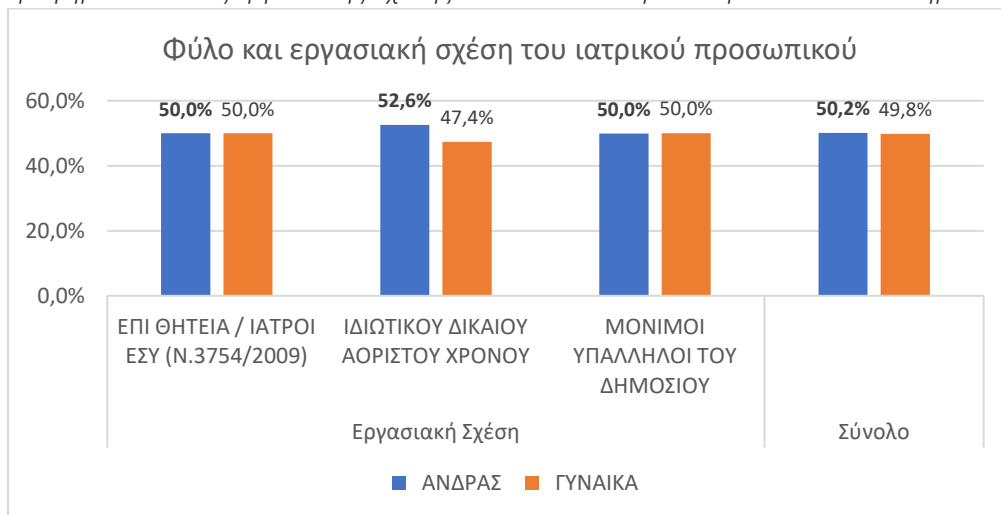

Γράφημα 15: Έτη προϋπηρεσίας (σε ομάδες) του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου

Στην κατανομή του φύλου τα ποσοστά δείχνουν ισάριθμη παρουσία ανδρών (50,2%) γυναικών (49,8%) στο ιατρικό προσωπικό του δημοσίου. Στη σύγκριση με την μεταβλητή της εργασιακής σχέσης με εξαίρεση τους / τις ιατρούς ΙΔΑΧ όπου υπερτερούν οι άντρες κατά 5 ποσοστιαίες μονάδες, οι κατηγορίες προσωπικού των ιατρών ΕΣΥ / επι θητεία και των μονίμων είναι απόλυτα ισομερισμένες.

Γράφημα 16: Τύπος εργασιακής σχέσης του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου κατά φύλο

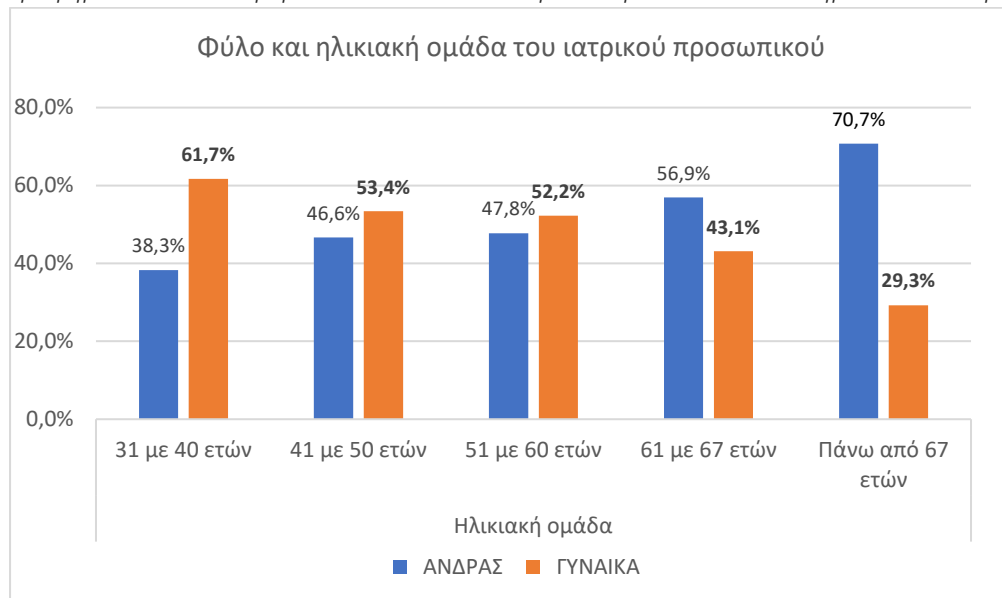

Αντίθετα, στην σύγκριση με την ηλικιακή ομάδα παρατηρούμε ότι στις νεότερες ηλικίες του ιατρικού προσωπικού οι γυναίκες υπερτερούν αριθμητικά των αντρών, με την τάση όσο αυξάνεται η ηλικία να αυξάνεται και η διαφορά υπέρ των αντρών. Στην νεότερη ομάδα γιατρών 31 – 40 ετών που αριθμεί

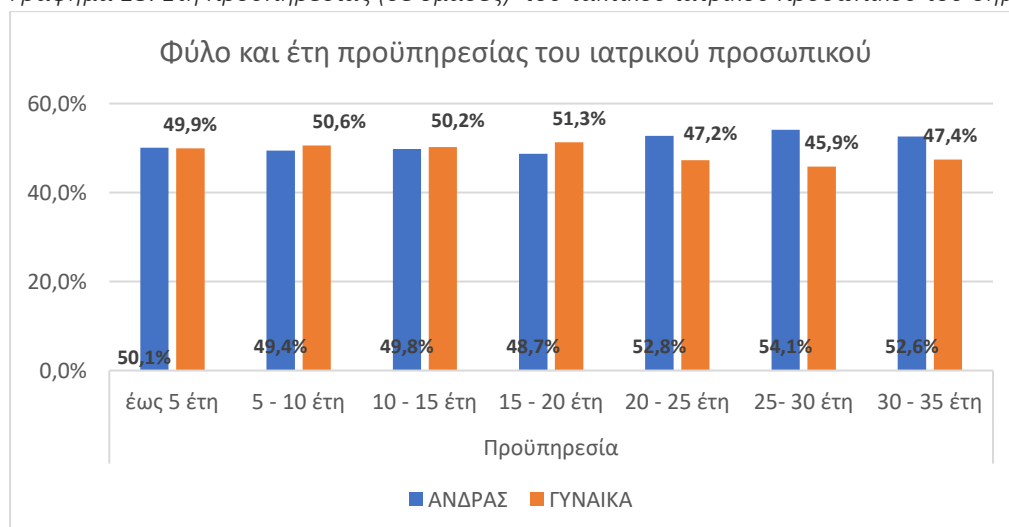

418 άτομα η διαφορά φτάνει στις 23 μονάδες υπερ των γυναικών, στην αμέσως μεγαλύτερη 41 με 50 ετών (4240 άτομα) η διαφορά μικραίνει στις 6 μονάδες (47% άντρες και 53% γυναίκες . Η ηλικιακή απόσταση αντρών γυναικών κορυφώνεται στις κατηγορίες 61-67 ετών (3520 άτομα) με 57% άντρες και 43% γυναίκες, και στην 67 και άνω (328 άτομα) 71% άντρες και 29,3% γυναίκες. Η σημαντική μείωση του ποσοστού των γυναικών στις μεγαλύτερες ηλικίες, στην περίπτωση του ιατρικού προσωπικού μπορεί να ερμηνευτεί με την μικρότερη παρουσία των γυναικών στο επάγγελμα του γιατρού στις παλαιότερες γενιές. Αντίστοιχα στη διασταύρωση του φύλου με τα έτη προϋπηρεσίας παρατηρούμε ότι όσο αυξάνονται τα έτη αυξάνεται και η διαφορά υπερ των αντρών του ιατρικού προσωπικού.

Γράφημα 17: Ηλικιακή ομάδα του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου κατά φύλο

Γράφημα 18: Έτη προϋπηρεσίας (σε ομάδες) του τακτικού ιατρικού προσωπικού του δημοσίου κατά φύλο

Το νοσηλευτικό, βοηθητικό και λοιπό επικουρικό τακτικό προσωπικό στο Δημόσιο Τομέα – Βασικά δημογραφικά χαρακτηριστικά

Το σύνολο του τακτικού νοσηλευτικού βοηθητικού και λοιπού επικουρικού προσωπικού του συστήματος δημόσιας υγείας, το Δεκέμβριο του 2020 ήταν 36.852 άτομα, εκ των οποίων το 94% (24.900) υπηρετεί στα νοσοκομεία τα κέντρα υγείας και τα διάφορα εξειδικευμένα θεραπευτήρια της χώρας και το υπόλοιπο 6% μοιράζεται στα κέντρα στις Υγειονομικές Περιφέρειες στα κέντρα κοινωνικής πρόνοιας, στους Δήμους και άλλες υπηρεσίες του δημοσίου. Στον πίνακα που ακολουθεί φαίνεται η κατανομή του τακτικού προσωπικού με βάση τον τύπο του φορέα που υπηρετούν όπου σχεδόν το 100% είναι εργαζόμενοι-ες στα ΝΠΔΔ. Στην εργασιακή τους σχέση το 96,3% είναι μόνιμοι δημόσιοι υπάλληλοι και 3,7% ΙΔΑΧ (1371 άτομα).

Πίνακας 4: Φορέας απασχόλησης του νοσηλευτικού βοηθητικού και λοιπού επικουρικού προσωπικού

	Αριθμός	%
ΦΟΡΕΙΣ ΝΠΔΔ	35939	97,5
ΝΟΜΙΚΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΙΔΙΩΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ	602	1,6
ΝΠΔΔ ΤΩΝ ΟΤΑ	110	,3
ΦΟΡΕΙΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ	110	,3
ΥΠΟΥΡΓΕΙΑ	56	,2
ΟΤΑ Α ΒΑΘΜΟΥ	31	,1
ΟΤΑ Β ΒΑΘΜΟΥ	3	,0
ΑΠΟΚΕΝΤΡΩΜΕΝΕΣ ΔΙΟΙΚΗΣΕΙΣ	1	,0
Σύνολο	36852	100,0

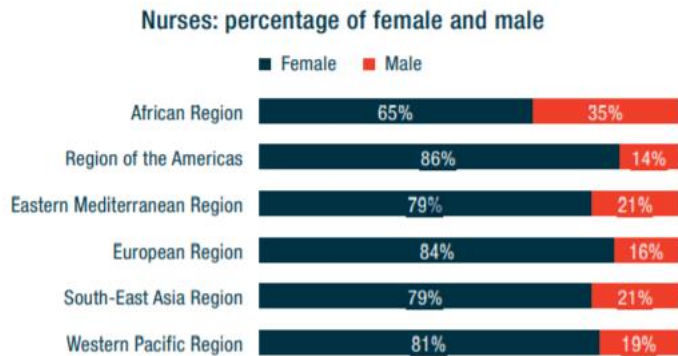
Σε σχέση με το φύλο, οι γυναίκες αποτελούν το 85% και οι άντρες το 15%. Σε αυτό το σημείο θα λέγαμε ότι τα στοιχεία της απογραφής του Μητρώου Μισθοδοτούμενων του Δημοσίου, τουλάχιστον για το αμιγώς νοσηλευτικό προσωπικό, συνάδουν με τα διεθνή και ευρωπαϊκά δεδομένα για τον έμφυλο διαχωρισμό που συνεχίζει να υφίσταται το επάγγελμα.. Σύμφωνα με πρόσφατη έκθεση του Π.Ο.Υ⁵ (όπως παρατίθενται στο ακόλουθο γράφημα) στην Ευρώπη οι νοσηλεύτριες αποτελούν 84% στο σύνολο του επαγγέλματος. Επιπλέον, ενώ διαχρονικά φαίνεται η τάση να εισέρχονται όλο και περισσότεροι άντρες στο επάγγελμα και όλο και περισσότερες γυναίκες σε επαγγέλματα του υγειονομικού τομέα που παραδοσιακά ασκούσαν από άντρες, όπως φαίνεται από τα στοιχεία, στις περισσότερες χώρες, οι άνδρες αποτελούν την πλειοψηφία των γιατρών, οδοντιάτρων και φαρμακοποιών, με τις γυναίκες

⁵ Gender equity in the health workforce: Analysis of 104 countries: Health Workforce Working paper 1. WHO 2019

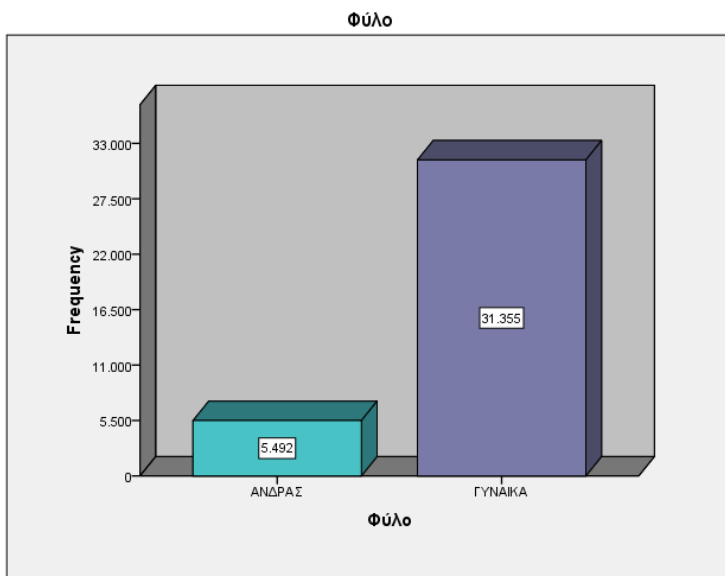

να αποτελούν τη συντριπτική πλειοψηφία του εργατικού δυναμικού της νοσηλευτικής και της μαιευτικής.

Γράφημα 19: Το επάγγελμα του/της νοσηλευτή/τριας στον κόσμο κατά φύλο (Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας 2019)

Γράφημα 20: Το νοσηλευτικό, βοηθητικό και λοιπό επικουρικό τακτικό προσωπικό κατά φύλο

Φύλο	Αριθμός (%)
ΑΝΔΡΑΣ	5.492 (14,9%)
ΓΥΝΑΙΚΑ	31.355 (85,1%)
Σύνολο	36847

Όπως φαίνεται στον αμέσως επόμενο πίνακα, σε ότι αφορά τις ειδικότητες του τακτικού νοσηλευτικού βοηθητικού και λοιπού επικουρικού προσωπικού του συστήματος δημόσιας υγείας, βλέπουμε ότι οι πολυπληθέστερες είναι των νοσηλευτών -τριών και των βοηθών, που από κοινού απαρτίζουν σχεδόν το 80% του συνόλου (18.563 νοσηλευτές και 5.524 βοηθοί). Το τακτικό

προσωπικό ειδικότητας νοσοκόμων-μεταφορέων/ τραυματιοφορέων μαζί με τα πληρώματα των ασθενοφόρων φτάνουν σχεδόν το 6% (1566 άτομα). Ακολουθούν οι βοηθοί θαλάμου 1025 άτομα και όσοι -ες έχουν ειδικότητα μαιευτικής-γυναικολογίας (1054).

Ειδικότητα νοσηλευτικού προσωπικού

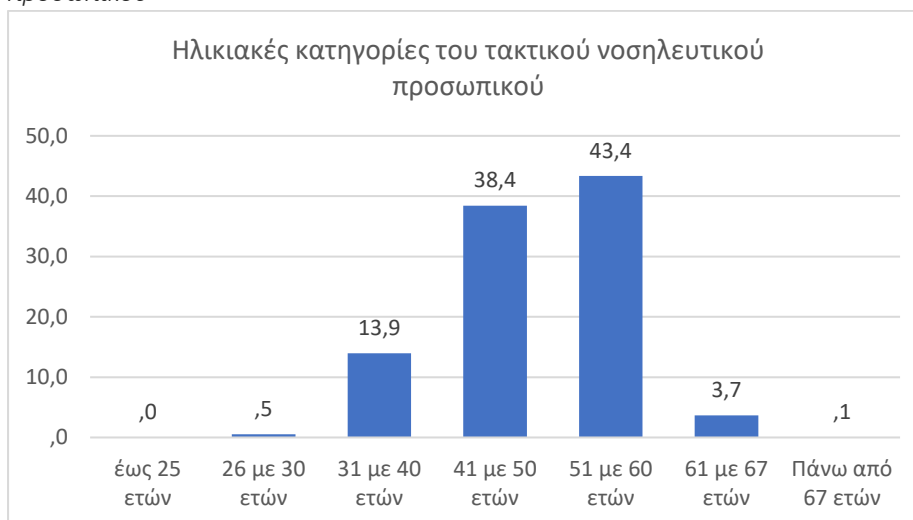
ΑΔΕΛΦΩΝ ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ/ΝΟΣΗΛΕΥΤΙΚΗΣ	18563	66,94%
ΒΟΗΘΩΝ ΝΟΣΗΛΕΥΤΩΝ	5524	19,92%
ΒΟΗΘΟΣ ΘΑΛΑΜΟΥ	1025	3,70%
ΜΑΙΕΥΤΙΚΗ-ΓΥΝΑΙΚΟΛΟΓΙΑ	1054	3,80%
ΝΟΣΟΚΟΜΩΝ-ΤΡΑΥΜΑΤΙΟΦΟΡΕΩΝ/ΠΛΗΡΩΜΑΤΩΝ ΑΣΘΕΝΟΦΟΡΩΝ/ΟΔΗΓΩΝ ΑΣΘ.	1566	5,65%
	27732	100,00%

Η μέση ηλικία είναι τα 50 έτη με 17,8 χρόνια προϋπηρεσίας. Πρόκειται για ένα μάλλον γερασμένο τακτικό προσωπικό όπου όπως φαίνεται και από τα έτη πρόσληψης, το 41% προσλήφθηκε πριν από το 2000. Μόλις ένα 19% του προσωπικού ξεκίνησε να εργάζεται μετά το 2011. Το 39% των νοσηλευτών – τριών προσλήφθηκαν μεταξύ 2001-2010.

Σε ότι αφορά τη μέση ηλικία κατά ειδικότητα και κλάδο φαίνεται ότι οι βοηθοί νοσηλευτές, οι τραυματιοφορείς και τα πληρώματα ασθενοφόρων έχουν το μεγαλύτερο μέσο (πάνω από 51 έτη).

Η ομαδοποιημένη μεταβλητή της ηλικίας, επιβεβαιώνει την πιο πάνω υπόθεση για την μη ανανέωση και την απουσία νέου προσωπικού στη δημόσια υγεία, όπου οι άνω 51 ετών ξεπερνούν το 47%. Οι κάτω των 40 ετών μόλις που αγγίζουν το 14%.

Γράφημα 21: Ηλικιακές κατηγορίες του νοσηλευτικού, (βοηθητικού και λοιπού επικουρικού τακτικού προσωπικού)

Στην ομαδοποιημένη μεταβλητή έτη προϋπηρεσίας, 20% του προσωπικού έχει 10 με 15 χρόνια προϋπηρεσία και 15,3% βρίσκεται στο διάστημα 15 με 20 χρόνια. Το 26% βρίσκεται κοντά ή λίγο πριν τη σύνταξη (πάνω από 25 χρόνια προϋπηρεσίας). Αντίστοιχα ένα 26% έχει προϋπηρεσία λιγότερη από 10έτη.

Γράφημα 22: Έτη προϋπηρεσίας του νοσηλευτικού, (βοηθητικού και λοιπού επικουρικού τακτικού προσωπικού)

